DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DÎNÎ, AHLÂKÎ, EDEBÎ, MESLEKÎ AYLIK DERGİ

2. Cilt Haziran - Temmuz 1963 6 - 7. Sayı

HZ. ABDU'R-RAHMÂN B. AVF

A. Hamdi KASABOĞLU

Hz. Abdu'r-Rahmân b. Avf İslâm Târîhi'nin mümtâz sîmâlarındandır. İlk Müslüman olan sekiz zâttan biridir. Hz. Ebû Bekr vâsıtasıyla Müslüman olmuştur.

Hz. Abdu'r-Rahmân b. Avf, Fil Hâdisesi'nden on sene sonra, yâni Hicret'ten takrîben kırk üç sene evvel Mekke şehrinde doğmuştur. İlk adı Abdü Amr veya Abdü-l-Kâ'be idi; Peygamberimiz Efendimiz tarafından adı Abdu'r-Rahmân olarak değiştirilmiştir. Babasının adı Avf, anasının adı Şifâ'dır. Resûl-i Ekrem Efendimiz'le Hz. Abdu'r-Rahmân'ın nesebleri, büyük dedeleri Mürre'de birleşir. Künyesi Ebû-Muhammed'dir.

Hz. Abdu'r-Rahmân b. Avf hayâtını ticâretle kazanırdı. Emîndi, dosdoğru, dürüst ve ciddî çalışırdı. Çok zengindi. İstifçilik bilmezdi. Malını dâimâ Allah yolunda sarf ederdi. Uhud günü 31 köle âzâd etmişti. Resûl-i Ekrem'in zamanında önce dört bin, sonra kırk bin, daha sonra da yine kırk bin dînâr sadaka vermiştir. Bir def'a beşyüz, diğer bir def'a da yine beşyüz ata mal yüklemiş, bu malları Allah yolunda sarf etmiştir. Hayâtında çok köle âzâd etmiştir.

İbn-i Avf birgün anasının yanına giderek,

— Anacığım, çok korkuyorum; malımın çokluğu beni mahvedecek, deyince anası,

— Yavrum malını Allah yolunda sarf et demiştir.

Resûl-i Ekrem'in duâsiyle Hz. Abdu'r-Rahmân'ın malı o kadar çoğalmıştı ki, buğdayını, ununu ve diğer mallarını yediyüz deve ile nakleder olmuştu. İbn-i Avf'ın malı Medîne'ye geldiğinde orada bir canlılık belirirdi.

Hz. Abdu'r-Rahmân, Habeşistan'a ve Medîne'ye hicret edenlerdendir. Medîne'ye hicret ettiğinde Resûl-i Ekrem onu, Sa'd ile kardeş yapmıştı. Bunun üzerine Sa'd ona :

— İşte malım, yarısı benim, yarısı da senin deyince, o :

— Allah malını sana mübârek kılsın, sen bana çarşıyı göster, demiş ve ticâretle meşgul olmuştur.

İbn-i Avf, Bedir'le birlikte diğer bütün savaşlara da iştirâk etmiş, Uhud harbinde yirmibir yerinden yaralanmış, ayağından aldığı bir yara yüzünden topal kalmış ve dişleri dökülmüştür.

Resûl-i Ekrem,

— Abdu'r-Rahmân gökte de, yerde de emîndir, buyurmuş ve bu emniyetinin ifâdesi olarak birgün sabah namazını arkasında kılarak onu büyük şerefe nâil etmişti.

Resûl-i Ekrem İbn-i Avf'ı, Benî-Kelb üzerine gönderdiğinde, emâret alâmeti olarak onun başına mubârek eliyle sarık sarmış, sarığı omuzlarına kadar sarkıtmış ve :

— Savaşı kazandığında, meliklerinin veya şerîflerinin kızıyla evlen, buyurmuştu. İbn-i Avf harbde muzaffer olunca bu emre uyarak Kelb kabîlesinin eşrâfından Sa'lebe oğlu Esbağ kızı Temâdar'la evlenmiştir. Temâdar Ebû-Seleme'yi doğurmuştur. Hz. Abdu'r-Rahmân,

— Âlimin, âbid üzerine yetmiş derece üstünlüğü vardır. Her derecenin arası, gök ile yer mesâbesindedir.

— Bir yerde vebâ salgını olduğunu işittiğinizde oraya girmeyin. Şâyed salgın, bulunduğunuz yerde çıkarsa, oradan başka yere gitmeyin, Hadîs-i Şerîflerini rivâyet etmiştir. Daha başka rivâyetleri de vardır.

Resûl-i Ekrem, İbn-i Avf'dan memnûn ve râzı olarak hayâta vedâ etmiştir.

İbn-i Avf, Hz. Ömer'in Halîfeliğe nâmzed gösterdiği altı zâttan biridir. Hz. Ömer'in vefâtı üzerine İbn-i Avf Halîfe seçmek üzere toplananlara :

— Nâmzetlikten kim ferâgat edecek? diye sormuş, kimse cevab vermeyince,

— Ben ferâgat ediyorum, demiş ve Hz. Osman'a bîat etmiştir. Onun bu hareketi üzerine, diğer beş zât da ferâgat etmişlerdir. Hz. Osman'ın Halîfe seçilmesinde İbn-i Avf'ın büyük gayreti olmuştur.

Hz. Abdu'r-Rahmân hayâtında çok cömerd hareket etmekle kalmamış, vefâtından sonra, Bedir harbine iştirâk edib de henüz hayatta olanlardan yüz zâta dörder yüz dînar verilmesini de vasiyyet etmiştir. Hz. Osman'la Hz. Alî de, bu paradan alanlar arasındadırlar .Onun vefâtına çok üzülen Hz. Alî,

— Abdu'r-Rahmân! Hayâtın hâlisine kavuştun, diyerek tesellî bulmuştur.

İbn-i Avf bundan başka, Resûl-i Ekrem'in zevcelerinden herbirine de birçok vasiyyette bulunmuştur. Hz. Âişe :

— Allah Abdu'r-Rahmân'ı, Selsebîl'inden sulasın, diye duâ buyurmuştur.

İbn-i Avf çok cömerd olmasına, dâimâ sadakalar dağıtmasına rağmen vefâtında çok mal bırakmıştır. Bıraktığı altınlar balta ile ayrılmış, ayıranların kolları yorulmuştur. Bin deve, yüz at ve Baki'de otlayan üçbin koyun bırakmıştır.

İbn-i Avf'ın dört zevcesi vardı. Bunlardan birisi miras hissesi seksenbin dînâra sulh olmuştu.

Onun vefâtında Sa'd b. Ebî-Vakkas cenâzesini taşıyanlar arasında bulunuyordu. Cenâze namazını Hz. Osman kıldırmıştır. 31-32 senelerinde yetmişbeş yaşında hayâta vedâ etmiştir. Allah ondan râzı olsun.